STRATEGAETH TREFTADAETH BWRDEISTREF SIROL WRECSAM

ATODIAD 2 – CYNLLUN GWEITHREDU 2005/06

ARGYMHELLIAD	CAMAU A CHANLYNIADAU	MESUR A THARGED	PARTNERIAID ARWEINIOL
BLAENORIAETH 1:	**Codi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'n treftadaeth a sut y gall gyfrannu at fywydau pawb**		
1. Sefydlu rhaglen a fydd yn hybu proffil treftadaeth Bwrdeistref Sirol Wrecsam.	i. Cynnal digwyddiad i lansio a hyrwyddo'r Strategaeth Treftadaeth a'i hamcanion. ii. Ystyried Diwrnod Treftadaeth Lleol i amlygu mentrau treftadaeth cymunedol ledled y fwrdeistref sirol. iii. Meithrin cysylltiadau â mentrau'r wasg leol gan gynnwys mentrau Stiwdio Gymunedol y BBC. iv. Datblygu mentrau a fydd yn helpu pobl ifanc a phobl sydd newydd symud i'r fwrdeistref sirol i ddod ym ymwybodol o hanes arbennig Bwrdeistref Sirol Wrecsam.	i. Cytunir ar ddyddiad y lansiad unwaith y bydd y strategaeth wedi'i chymeradwyo'n ffurfiol. ii. Ymgynghori â grwpiau hanes /sefydliadau treftadaeth lleol. iii. Rhoi prosiect Atgofion yr Ail Ryfel Byd y BBC ar waith. iv. Cynnwys gwybodaeth am dreftadaeth ddiwylliannol Wrecsam yn y pecyn sefydlu ar gyfer staff newydd (CBSW).	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW ii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/grwpiau hanes/sefydliadau trefadaeth lleol iii. Canolfan Gelf Wrecsam / BBC iv. Gwasanaeth Treftadaeth / Adran Bersonél CBSW

2. Cydlynu cysylltiadau TGCh rhwng y Cyngor, gweithredwyr treftadaeth eraill a chymdeithasau sydd wedi'u lleoli yn y gymuned a'r wasg leol (gan gynnwys y BBC) i hwyluso mynediad at wybodaeth am dreftadaeth leol i drigolion ac ymwelwyr â'r fwrdeistref sirol.	i. Gweithredu prosiect Digido Archifau Ffotograffig. ii. Ymchwilio i'r posibilrwydd o ddatblygu cronfa ddata ganolog a hygyrch o'r holl gymdeithasau a'u gwaith i'w defnyddio gan adrannau'r Cyngor a sefydliadau eraill sy'n ymwneud â materion treftadaeth. iii. Hwyluso rhwydweithio rhwng cymdeithasau cymunedol gan ddefnyddio TGCh, y wasg leol ac ati fel y gallant gydlynu a chryfhau llais y gymuned ar dreftadaeth. iv. Hyrwyddo gwirfoddoli yn y gymuned i gefnogi mentrau treftadaeth cymunedol newydd a phresennol.	i. Digido 500 o ddelweddau o gasgliadau treftadaeth CBSW a'u rhoi ar y rhyngrwyd. ii. Cynnal trafodaethau cychwynnol gyda grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol. iii. Cynnal trafodaethau cychwynnol gyda grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol. iv. Hyrwyddo cyfleoedd gwirfoddoli trwy AVOW a newyddlen y Strategaeth Pobl Hŷn.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW ii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol. iii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol. iv. CBSW/AVOW
3. Hyrwyddo mynediad corfforol a deallusol cynaliadwy i asedau treftadaeth lleol – p'un a ydynt yn gofebion, deunyddiau archifol neu'n arteffactau a	i. Datblygu dehongliadau a rhoi rhaglen gynnal a chadw ar waith ar gyfer Llwybr Treftadaeth Cefn.	i. Sicrhau nawdd ar gyfer y prosiect.	i. *Groundwork*/ Gwasanaeth Cefn Gwlad CBSW/Ysgol Uwchradd Rhiwabon.

sicrhau y ceir dehongliad cywir o dreftadaeth drwy hyrwyddo gweithgareddau ymchwilio gwreiddiol.			
BLAENORIAETH 2: **Cryfhau'r partneriaethau a'r adnoddau sy'n cefnogi treftadaeth**			
4. Dylai'r Cyngor weithio gyda chymdeithasau cymunedol i atgyfnerthu'r rhwydweithio rhwng cymdeithasau treftadaeth cymunedol a'u gallu i weithio â'u cymunedau lleol.	i. Sefydlu Fforwm/Cynhadledd Dreftadaeth i ddod â'r holl sefydliadau sy'n ymwneud a threftadaeth at ei gilydd yn flynyddol neu'n achlysurol.	i. Trefnu cyfarfod gyda grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol i fesur lefel y gefnogaeth ac ystyried rôl a chylch gwaith y Fforwm/Gynhadledd.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol.
5. Dylai'r Cyngor hyrwyddo cynllunio a marchnata asedau a gweithgareddau treftadaeth lleol ar y cyd rhwng gweithredwyr treftadaeth. Dylai hyn dynnu ar fodel y Rhwydwaith Eglwysi Agored i greu dulliau cynaliadwy o hyrwyddo cyfleoedd treftadaeth sydd fel arall ar raddfa fach ac wedi'u gwasgaru a'u cysylltu â'u cymunedau lleol.	i. Ymchwilio i'r cyfleoedd posibl i weithio ar ariannu ar y cyd.	i. Cynnal trafodaeth gychwynnol gyda grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/grwpiau hanes/sefydliadau treftadaeth lleol.
6. Adeiladu ar yr arfer da sydd eisoes wedi'i sefydlu o fewn	i. Datblygu Menter Treftadaeth Treflun Cefn Mawr.	i. Nifer y grantiau adeiladu a ddyfernir.	i. MTT Cefn

rhaglenni adfywiad economaidd a gwledig i gysylltu datblygiad treftadaeth â chyfleoedd gwaith a hyfforddiant, twristiaeth gynaliadwy a mentrau amgylcheddol.	ii. Symud datblygiad ar adeiladau cofrestredig a rhestredig ar gyn safle Gweithfeydd Dur Brymbo yn ei flaen er mwyn sicrhau dyfodol cynaliadwy. iii. Symud cadwraeth a dehongliad Castell Holt yn eu blaenau. iv. Symud ymgyrch yn ei blaen i ddynodi Traphont Ddŵr Pontcysyllte fel Safle Treftadaeth y Byd. v. Gweithredu rhaglen deucanmlwyddiant.	ii. Sefydlu strategaeth i gadw a dehongli'r safle er budd y cyhoedd. iii. Sicrhau nawdd i gwblhau Cam 1 Cadwraeth Castell Holt. iv. Comisiynu Datganiad Arwyddocâd i gefnogi'r cais i'r draphont ddŵr gael ei dynodi fel Safle Treftadaeth y Byd. v. Nifer y cyfranogwyr yn rhaglen y deuncanmlwyddiant – 3000.	ii. BDL/Grŵp Treftadaeth Brymbo. iii. Gwasanaeth Treftadaeth/Adran Datblygiad Economaidd CBSW iv. Adran Datblygiad Economaidd CBSW v. Gogledd Gororau Cymru.
BLAENORIAETH 3: **Sicrhau bod treftadaeth yn chwarae rhan lawn wrth gryfhau ein cymunedau**			
7. Darparu cyswllt rhwng y Cyngor, cyrff addysg a darparwyr treftadaeth i ddatblygu mwy o ddefnydd o adnoddau treftadaeth lleol ffisegol a dynol yng nghwricwlwm ffurfiol yr ysgol ac mewn rhaglenni dysgu	i. Rhoi'r prosiect treftadaeth glo 'Gorffennol ar Garreg Eich Drws' ar waith. ii. Datblygu a chyflwyno rhaglen i gyd-fynd â'r arddangosfa 'Eu Gorffrennol, Eich Dyfodol' sy'n coffáu 60 mlynedd ers diwedd	i. Nifer yr ysgolion sy'n cymryd rhan = 18. ii. Nifer yr ysgolion sy'n cymryd rhan = 30. iii. Nifer yn y gynulleidfa ar gyfer y darlithoedd/rhaglen	i. Canolfan Legacy/ Gwasanaeth Treftadaeth CBSW. ii. Canolfan Gelf Wrecsam/ Gwasanaeth

gydol oes, cymunedol a theuluol.	yr Ail Ryfel Byd. iii. Datblygu a chyflwyno rhaglen ddysgu i gyd-fynd â'r arddangosfa 'Ail-greu'.	ddigwyddiadau = 200.	Treftadaeth/Lleng Frenhinol Brydeinig. iii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/AacOCC/ Yr Amgueddfa Brydeinig.
8. Mynd i'r afael â'r diffyg sgiliau trwy ddod â sefydliadau datblygiad economaidd, adfywiad, addysg, dysgu a hyfforddiant at ei gilydd i ystyried datblygu sgiliau ar gyfer y sector treftadaeth, gan gynnwys ar gyfer sefydliadau cymunedol a gwirfoddolwyr ac i ddatblygu'r sgiliau sydd eu hangen o ran technegau adeiladu traddodiadol ym maes cadwraeth a phrosiectau eraill.	i. Gweithredu prosiect Leader+ trawsffiniol i ddatblygu/ ddarparu sgiliau adeiladu traddodiadol.	i. Nifer y cyfranogwyr yn y rhaglen = 50.	i. MTT Cefn/ Gogledd Gororau Cymru/Cadwyn Clwyd.
9. Dylai adrannau'r Cyngor sy'n hyrwyddo datblygiad cymunedol a buddion pobl ifanc a phobl hŷn weithio gyda chyrff addysg a dysgu a sefydliadau eraill i gydlynu	i. Gweithredu rhaglen o weithgareddau yn y gymuned i goffáu 60 mlynedd ers diwedd yr Ail Ryfel Byd. ii. Ymchwilio i'r posibilrwydd o	i. Nifer yr hen filwyr sy'n cymryd rhan ym mhrosiect hanes llafar yr Ail Ryfel Byd a digwyddiadau coffáu cysylltiedig = 10.	i. Canolfan Gelf Wrecsam/Lleng Frenhinol Brydeinig ii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/

rhaglenni sy’n: i. Cydnabod a dathlu treftadaeth nodedig cymunedau Bwrdeistref Sirol Wrecsam gan gynnwys ei chymuned Gymraeg a’r rheini sydd newydd gyrraedd, yn ogystal â chymunedau sefydledig. ii. Cefnogi cymunedau lleol i archwilio eu treftadaeth eu hunain, yn enwedig eu profiad cymunedol diweddar o dreftadaeth ddiwydiannol drwy hanes llafar ac ymagweddau eraill. iii. Meithrin cysylltiadau rhyng-genhedlaeth o fewn cymunedau drwy gynnwys pobl hŷn, grwpiau cymunedol lleol gydag ysgolion a phobl ifanc yn y broses o archwilio hanes teuluol, lleol a chymunedol.	gynnal prosiect rhyng-genhedlaeth gyda chymunedau sydd dan anfantais gymdeithasol. iii. Datblygu rhaglen ddysgu ar gyfer ysgolion a cholegau sy’n seiliedig ar gasgliadau amgueddfa ac archifau CBSW.	ii. Cynnal trafodaethau cychwynnol gyda phartneriaethau Cymunedau yn Gyntaf a sicrhau nawdd i symud y prosiect ymlaen, os yw’n briodol. iii. Nifer y disgyblion/myfyrwyr sy’n ymweld ag amgueddfeydd ac archifau CBSW = 3,500.	partneriaethau Cymunedau yn Gyntaf. iii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW

BLAENORIAETH 4:	**Sicrhau y cedwir ein treftadaeth er budd cenedlaethau'r dyfodol**		
10. Parhau i weithredu'r polisi ar gyfer sicrhau bod prosesau cynllunio a datblygu'n ceisio dod o hyd i dddefnyddiau eraill a chynaliadwy ar gyfer adeiladau hanesyddol yn hytrach na'u dymchwel.	i. Parhau â'r rhaglen i ddynodi ardaloedd cadwraeth.	i. Parhau i ddynodi ardaloedd cadwraeth.	i. Adran Gynllunio CBSW
11. Sicrhau bod y wybodaeth sylfaenol am ein treftadaeth sy'n cael ei chadw ar y Cofnod Safleoedd a Chofebion yn ddiweddar ac yr adolygir y Gofrestr Henebion er mwyn sicrhau ei bod yn adlewyrchu'r wybodaeth bresennol.	i. Hyrwyddo ail-arolwg o'r cofebion sydd ar y Cofnod Safleoedd a Chofebion ar hyn o bryd.	i. Nifer y safleoedd a ail-arolygir = 200 y.f.	i. Ymddiriedolaeth Archeolegol Clwyd-Powys/ Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/CADW/ Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru
12. Sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i sefydlu rhaglen dreigl mewn perthynas â chadwraeth cofebion yn y fwrdeistref sirol.	i. Sicrhau nawdd i gwblhau cam 1 o'r Cynllun Cadwraeth yng Nghastell Holt.	i. Dechreuwyd ar gam 1, yn amodol ar nawdd.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/ Adran Datblygiad Economaidd.
13. Ymgymryd â rhaglen gam wrth gam i uwchraddio isadeiledd ffisegol y Cyngor Bwrdeistref Sirol mewn perthynas â darpariaeth amgueddfeydd ac archifau'n unol â safonau	i. Symud prosiect adnewyddu Amgueddfa'r Fwrdeistref Sirol yn ei flaen.	i. Cyflwyno cais Cam 1 i Gronfa Treftadaeth y Loteri.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW

cenedlaethol.			
14. Parhau i ddatblygu a chadw casgliadau sy'n adlewyrchu treftadaeth ddiwylliannol Bwrdeistref Sirol Wrecsam a sicrhau y cânt eu cynnal yn unol â safonau cenedlaethol.	i. Gweithredu Cynllun Rheoli Casgliadau Gwasanaethau Treftadaeth Wrecsam. ii. Sicrhau bod amgueddfeydd y Cyngor yn ennill achrediad dan y cynllun cenedlaethol newydd.	i. Ymchwilio i'r posibilrwydd o greu un storfa ar gyfer casgliadau treftadaeth gadw CBSW. ii. Penderfynu ar y gofynion dan y cynllun newydd.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW ii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW
15. Gweithio ar y cyd ag awdurdodau lleol eraill, sefydliadau cenedlaethol a chyrff treftadaeth fel y gellir dod â chasgliadau amgueddfeydd ac archifau sy'n gysylltiedig â Wrecsam ac sy'n cael eu cadw y tu allan i'r fwrdeistref sirol ar hyn o bryd, yn ôl i'r fwrdeistref sirol..	i. Parhau â phartneriaeth Amgueddfa'r Fwrdeistref Sirol ag Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru dan y cynllun 'Rhannu Trysorau'. ii. Cymryd rhan yn adolygiad arfaethedig LICC/CyMAL o bolisïau awdurdodau lleol ar gyfer darpariaeth archifau dan Adran 60. iii. Rhoi prosiect 'Atgofion Cymreig o'r Ail Ryfel Byd' ar waith i gyd-fynd ag arddangosfa 'Eu Gorffennol, Eich Dyfodol'.	i. Nifer yr ymwelwyr ag arddangosfa ddeucanmlwyddiant Pontcysyllte = 2000. ii. Nifer yr ymwelwyr/cyfranogwyr yn yr arddangosfa 'Ail-greu' a'r rhaglen weithgareddau gysylltiedig = 3000. iii. Nifer y bobl leol a gofnodir = 20 y.f.	i. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/ Llyfrgell Genedlaethol Cymru ii. Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/ AacOCC a'r Amgueddfa Brydeinig. iii. Culturenet Cymru /Gwasanaeth Treftadaeth CBSW/Canolfan Gelf Wrecsam.